

Všechno
nebo nič
Příběh
pokračuje

EVA URBANÍKOVÁ

motto román

MOTTO

EVA URBANÍKOVÁ

Všechno
nebo nič
Příběh
pokračuje

Praha 2010

Přeložila Miluše Krejčová

© Eva Urbaníková, 2009
Translation © Miluše Krejčová, 2010
Cover photography © Profimedia CZ, 2010

Veškerá práva vyhrazena

ISBN 978-80-7246-521-7

Věnuju B.

Do tebe

I když se neozvem,
budem vědět,
že jsme tu jeden pro druhého,
ale žít budem s třetím a čtvrtým.

Bez dotyků budem toužit,
ale hladit nebudem
další dlaně v pořadí.

Mlčením budem milovat,
ale já budu naplňovat jinou
a ty budeš doplňovat jiného.

Bez vyslovení „miluju tě“
budem věřit,
že jednou se naše cesty
opět protnou.

S přimhouřenýma očima
si budu představovat rty,
které nikdy neublížily,
a bát se reality světa.

Největší experiment lásky
na světě může tedy začít.
Ucpávám si nos
a skáču šipku.

Do tebe...

Pavel Hírax Baričák

Prolog

Stručně o tom, co se zhruba dělo

Ten den, kdy jsme křtili malou Vandu, přšelo.

Tedy, lilo jako z konve. Než jsem vyběhla těch pár schodů nahoru do kostela, byla jsem mokrá jako myš, Vanda taky, jenže ta neměla pod tenounkým bílým tričkem ani podprsenku, bradavky vešly o tři vteřiny dřív než ona a mladý farář se neustále zakoktával, jak na ni s malou Vandou v náručí hleděl... Během křtu. Super. Máma si toho všimla, vlastně všichni si toho všimli, možná byli i trošku pobouření, tedy všichni kromě mého bratra, kterému se to líbilo, protože nevěděli, že Vanda si tenhle outfit připravila jako malou pomstu za jiného faráře. Staršího, arogantnějšího, který rodný list malé Vandy odložil na kraj stolu se slovy:

„Nemůžu pokřtít dítě, které nemá otce.“

„Tohle dítě otce má,“ opáčila jsem klidně.
„Jenom s námi nežije.“

Důležitě přikývl, přesunul mobil z pravého rohu stolu na levý a potom se ironicky zeptal:

„Vy nevíte, kdo je její otec?“

„Vypadám jako žena, která neví, s kým jde do postele?“

Jen se opovržlivě ušklíbl. Možná proto, že v posteli pouze spí.

„Tak proč není uvedený v rodném listu?“ vy-
zvídal.

„Protože jsem se tak rozhodla,“ odpověděla
jsem prostě.

„Víte dobře, že dítě má nárok na oba rodiče,
na lásku...“

„A taky na křest,“ skočila jsem mu do řeči.
Nesnášela jsem ten pocit ponížení, když se lidé
rýpali v mém soukromí.

Farář zhluboka vzdychl, v očích měl káravý
pohled, dokonce pohlédl směrem ke kříži
a mně se zdálo, že se za nás omlouvá.

„Dítě nebylo počaté v manželství požehna-
ném v kostele, nesplňuje podmínky,“ nekom-
promisně zavrtěl hlavou.

Tento postarší farář.

Posel boží.

Vanda, která doposud mlčela a nervózně po-
dupávala, se tiše zeptala:

„A lidé, za nimiž chodíte až do pralesů
v tramtárii, abyste je pokřtili, ti podmínky
splňují?“

Faráře to trochu zmátlo, protože Vanda mluvila rychle a skoro ji nebylo slyšet. Nervózně si upravil kolárek.

„Křtíte indiány hlava nehlava na konci světa, kde Bůh ani nemá cestu, a odmítnete lidi, co přijdou přímo za vámi v civilizovaném světě? Víte, co by za to dali ti, kteří prodávají *Strážnou věž*?“

Podívala jsem se na ni s uznalým úsměvem, byla opravdu připravená. A působila kultivovaně. Její otec, evangelický kazatel, nám hned řekl, že tahle mise bude těžká. Protože katolíci už jsou takoví...

„Církev není holubník, sestry,“ chtěl uzavřít debatu farář, kterému jsme nestály ani za minutu navíc a který měl v plánu udělat z mé nejmladší dcery bezbožníka. Kromě toho nejsem jeho sestra, chtěla jsem mu říct, ale Vanda mě předběhla.

„Církev je firma jako každá jiná,“ usmála se. Ještě stále kultivovaně. „Tak řekněte, kolik u vás stojí křest dítěte, které porodila svobodná matka?“

Pohlédla jsem na ni a zadržovala smích. Matka? Cos to v noci četla? Timravu?

Farář se zatvářil zhrozně. Jeho oči znovu spočinuly na kříži. Potom se podíval na mě, dal si záležet, aby měl v pohledu co nejvíc opovržení, a vyslovil částku.

Dost vysokou.

Zřetelně a rychle.

Přikývla jsem, aby si to nerozmyslel.

„Dobře, dám peníze kostelu jako sponzorský dar.“

Farář se neznatelně ušklíbl. Vanda taky.

„Mici, ty jsi taková dobráčka. On chce ty prachy pro sebe, tos nepochopila?“

To bylo před třemi lety. Malou Vandu jsme pokřtili, zmoklí jsme dorazili na oběd na terasu, kde nad stoly natáhli nepromokavé plachty, a řízky s bramborovým salátem jsme oslavovali vykoupení dědičného hříchu... No a potom... potom šel život dál. Když byl Vandě rok a půl, otevřela jsem druhý, nový, velký antikvariát v jiné části města. Byla to velká sláva. Na chvíli. Musela jsem ho zavřít, protože lidi pořád chodili do toho malého a starého v centru. Ten prý voní. A má atmosféru. No dobře, zkusit jsem to mohla... Teo s Rišem se mi smáli, oběma jsem vyplatila po tisícovce, protože jsem prohrála sázku, a měsíc jsem jim nosila kafe z kavárny *U Filipa* naproti. Od té doby se při každém mém inovativním nápadu odvolávali na krach naší moderní pobočky. Nech lidem jejich jistoty, říkali. Ať to tu vždycky najdou v takovém stavu, v jakém to zanechali, když odcházeli... Dobře, dobře, řekla jsem nakonec, ale zavedla jsem aspoň večerní

čtení. Slovenští autoři, kteří o to stáli, chodívali do antikvariátu číst úryvky ze svých románů a my je potom, jimi vlastnoručně podepsané, prodávali. Spolu s čokoládovými koláčky a levandulovým čajem, jehož vůně smíšená s vůní starých knih se nedala napodobit... Sem tam jsem z Londýna anebo z Prahy, kam jsem zabrousila, přivezla originál nějaké své srdeční záležitosti. *Jih proti severu* jsme měli asi ve dvaceti vydáních, v pěti jazycích, v paperbacku, v pevné vazbě, s ilustracemi i bez nich. Segalův originál *Love Story* z roku 1976 jsem našla v New Yorku v zastrčeném obchůdku a Charles Dickens měl u nás celou sbírku v originálním balení... Antikvariát jsem vylepšila elektronickým vyhledáváním titulů, to bylo jediné, co mi moji prodavači dovolili zmodernizovat, a zvenku jsem fasádu natřela na fialovo-černo, zdálo se mi to útulné... A když to bylo hotové, napsala jsem knížku. Takovou útlu, malou. O lásce. Líbila se. Vanda se tvářila zděšeně, když četla černé na bílém naše výstřelky, ale její oči se smály. Řekla jenom:

„Dám to přečíst psychopatovi,“ čímž myslela Aladára, a běžela za svým novým objevem. Za malířem, který ji chtěl malovat nahou, ale protože ona se styděla, seděla oblečená v košili a on si její nahé tělo musel domýšlet...

Však ten obraz taky tak vypadal. Vanda ho zastrčila pod postel a tam se na něm kupily chomáče prachu.

Malé Vandě bylo něco přes rok, když jsem si uvědomila, že mi chybí chlap. Ne takový, co by doma dětem přepínal televizi z Minimaxu na zprávy a ohrnoval nos nad brokolicovou polívkou s otázkou, jestli není maso. Spíš takový, co by trochu zvedl hladinu adrenalinu v mé krvi. Takový – na chvíli. Zavalená prací, starostmi o Lucku a malou Vandušku jsem na to nemyslela, ale když jsem při utírání prachu na horních poličkách narazila na *Kámásútru*, v mém nitru se cosi pohnulo. Velmi intenzivně a velmi naléhavě.

„Chybí mi sex,“ prohlásila jsem na terase, kde jsme s Edem a Vandou do sebe rychle házeli oběd.

„Konečně, drahá,“ vydechl náš homosexuální kamarád, ani se na mě nepodíval, soustředil se na to, aby ze salátu vybral všechny kousky masa. „Já už jsem si myslel, že jsi onemocněla. To se bývalým nymfomankám stává.“

„Nebyla jsem nymfomanka,“ namítla jsem.

„Za nymfomanku považujou každou ženu, která má ráda sex stejně jako muži,“ mávla rukou Vanda a ukázala číšníkovi na prázdnou sklenku vína.

„A ta, co ho má radši?“

„Ta to už dělá pro peníze,“ klidně navázal Edo, stále aniž na mě pohlédl.

„Je mi jedno, za co mě máte, je to se mnou zlé,“ napíchla jsem kus Edova kuřecího masa na vidličku a snědla jsem ho. „Naposledy byl ve mně chlap, když jsem snědla pudink doktora Oetkera.“

„Tomu se říká instantní sex,“ zasmála se Vanda bezstarostně. Protože někoho měla. Mrcha.

„Musíte mi pomoci.“

„Já se s tebou nevyspím!“ zvedla Vanda ruku. „Jednou v životě to stačilo.“

„Já taky ne!“ Edovi málem zaskočilo a konečně na mě upřel oči. Trochu zděšeně.

„Vy jste spolu něco měly?“ otočil se potom na Vandu.

„Koukněte se,“ naklonila jsem se nad stůl a ignorovala jeho šok. „Dny trávím v antikvariátu, odpoledne a večery se svými dcerami. Když v noci spí, čtu knihy nebo vyplňuju kvízy na facebooku. Už mi vyšlo, že v minulém životě jsem byla ovoce v Jogobelle, že nepatřím na tuhle planetu, že z domácích spotřebičů se nejvíc podobám fritéze, a v testu, kdy zemřete, mi vyšlo, že loni na podzim.“

Vanda vyprskla smíchy, Edo způsobně dojedl, říhl si do ubrousku a řekl:

„Uznávám, že je to akutní. V pátek dej ty svoje děti k mámě. Vyrazíme ven.“

A tak jsme vyrazili. Po dlouhé době zase do klubů, kde řvala hudba, cinkaly ledové kostky v drincích a kde cigaretový kouř vytvářel obláčky těsně pod stropem, protože odsávání nestačilo na víkendový nápor uvolněných mravů.

„Musím si dát drink,“ prohlásila jsem, když jsem na sobě zachytila pohled chlápka, co kouřil v koutě doutník, a hned jsem měla v ruce dva. Jeden od Vandy. Druhý od Eda. Vypila jsem je rychle a zvesela. Jako kdysi. Netrvalo mi dlouho, abych si vzpomněla, jaké to je trávit páteční noci v hlučném baru.

„Take it easy,“ hučel mi Edo do ucha. „Hleďáš sex, ne lásku. Nejde o nic hlubokého, jde jen o pár centimetrů.“

„Nemluv na mě, jsi nepřítel,“ odsunula jsem ho od sebe. „Lovíš ve stejných vodách jako já.“

„Kdybys byla bisexuálka, měla bys to lehčí. Dvojnásobně vyšší šance,“ ukázal dokonalé zuby a šel tancovat.

Ten mejdan byl opravdu potřebný. Moje hormony byly naladěné tak revolučně, že po třech drincích se všichni muži měnili na Brady Pitty a já se odvázala jako za starých časů. Když jsem nad ránem seděla v taxíku směrem domů, měla jsem za sebou tanec s kučeravým kra-

savcem, který si vyžádal moje číslo. Hned potom, co jsem mu nedovolila, aby mě chytil za zadek. Jsem slušná holka.

No a vyklubal se z něho sexuální maniak. Pořád chtěl sex. Paráda. Neměla jsem nic proti tomu, když vám někdo vymetá pavučiny po téměř dvou letech, tak takový apetýt jen vítáte. Tedy dokud to nehraničí se zdravým rozumem nebo s něčím, co už není ani sexy, ani vzrušující, možná se to ani nehodí do této knihy... Úporně se snažil být i něčím jiným než sexuálním partnerem, a to byla hrozná nuda. Brával mě do nové restaurace s mořskými potvory, byl to trochu snob, rád mi předváděl, že na to má, a já jsem jeho hru hrála, protože jsem se těšila na to, co bude potom, když už k tomu totiž došlo, byl soustředěný, velmi převelmi, a to bylo úžasné. Jenom zastával názor, že nebudeme otroky svých pudů, takže se vždycky, když jsme spolu, venku navečeříme. Strašně to komplikoval, aby mě zaujal. Ale dobře. Vydržela jsem jeho primitivně nevzdělané filozofické monology, kterými mě ohromoval, mluvil o tom, jak by si lidi měli adoptovat děti z Afriky, jak bychom se měli chovat šetrněji k naší planetě... Citoval politiky, které měl rád, například prince Charlese, kladl mi otázky, byl zvědavý na můj názor a já mu chtěla říct, k čertu, dožvejkej už ty gumové kala-

máry z mrazáku, vezmi mě k sobě, pořádně mě přefikni a už nemel hlouposti! Připadala jsem mu rozkošná. Ježíšmarjá, no dobře.

Ten večer jsem už ani nepředstírala, že si chci povídat. Byla jsem unavená, chtěla jsem svoji dávku orgasmů a jít domů spát. Číšníkovi jsem podala talíř a požádala o účet.

„Kávu, madam?“

„Ne.“

„Dezert?“

„Ne.“

„Můžu vám nabídnout citronovo-čokoládové...“

„Ne. Odcházíme.“

Sexuální maniak si zapálil cigaretu, labužnický vyfoukl kouř a usmíval se, protože se cítil jako bůh, a to se mu často nestávalo. Byla jsem tak nedočkavá a měla jsem takovou radost, že nudnější část večera mám za sebou, že jsem si nevšimla divných pohybů ve svém žaludku. V autě se už přehlédnout nedaly, i barva z tváře mi zmizela, v jeho bytě jsem nemohla ignorovat, že je mi zle. Z odporných drahých potvor, které se v kamionu cestou z Itálie či z které prdele zkazily.

„Je mi špatně,“ zašeptala jsem, zatímco mi nenasytně olizoval bradavky a stahoval kalhotky. Samozřejmě že to nebral vážně, protože věděl, že mi je s ním v posteli až moc dob-

ře, ale když se narovnal, aby začal být skutečným chlapem, vyletěla jsem z jeho pokoje a do koupelny jsem to stihla jen taktak.

„Jsi oukej, Lindo?“ zeptal se zbytečně, slyšela jsem, jak se jeho bosé nohy přibližují a jak se zastavil těsně za mnou.

Stála jsem v předklonu nahá nad záchodem, šla ze mě celá večere, víno a možná i vnitřnosti, měla jsem pocit, že umírám, on se opřel o vanu, fascinovaně mě sledoval, a když jsem se narovnala, řekl jen:

„Počkej, zůstaň tak ještě chvíli...“ Upřeně hleděl na moje tělo, pravou rukou makal ze všech sil a... udělal se.

„Cože udělal?“ naklonil se Edo druhý den na terase, jako by špatně slyšel. Náramky na jeho ruce zacinkaly.

„Slyšels,“ napila jsem se vína. „Normálně, bez zábran, si to udělal.“

„A ty jsi před ním zvracela?“ Vanda se tvářila zhnuseně.

„No, ne že by mi to dělalo radost, Mici, není to způsob přede hry, který by mě rajcoval.“

„Fuj,“ řekla Vanda.

„To je celé? Fuj!“

„Už o tom nemluv,“ držel si Edo ústa. „Je to příliš osobní.“

„Zlato, viděla jsem tvého ptáka, to nebylo osobní?“

„To nemůžeš porovnávat.“

„Na to mají v Americe terapeuti, kamarádi to poslouchat nemusí,“ zapálila si Vanda cigaretu a mělce vydechla.

„Takže abychom to shrnuli,“ tvářila jsem se, že je neslyším. „Chtěla jsem ho jenom na sex, to ano. Ale co kdybych tam umřela?“

„Možná by ještě využil toho, že jsi teplá.“

„Měla jsem vědět, že je to úchylák. Od začátku byl divný. Pořád se mě v esemeskách ptal, jaké mám na sobě kalhotky...“

„To je teď normální,“ mávla Vanda rukou.

„Nosil tanga.“

„Znám víc takových,“ nebyla přesvědčená o jeho úchylnosti.

„A říkal tomu dole broskvička.“

„Ježíšmarjá, dobře!!!“

Ale svůj účel splnil. Měla jsem lepší barvu, víc energie a ulevilo se mi, že jsem nezapomněla, jak se to dělá. Párkrát se ještě ozval, ale když jsem mu i popáté řekla, že Lucia a malá Vanda mají chřipku, angínu, ebolu či co, tak pochopil a africké dítě si snad adoptuje se ženou, která má podobné ambice.

S Vandou jsme stále bydlely blízko sebe. Ona v našem starém bytě se stolkem složeným z amerických výtisků časopisu *Vogue* v obývacíku, já v bytě, z něhož jsem vyplatila Lucčina otce, který se mezitím rozvedl podruhé a dal

si nastřelit vlasy, protože pleš se mu rozrostla na půl hlavy. Vanda stále čarovala s barvami. Začala pracovat i pro módní měsíčníky, které ji uznávaly a její střelené kombinace z kostek a pruhů popisovaly jako odvážnou odpověď konvenční eleganci. Sedávala v antikvariátu a u sebe měla vždy tři mobily, které v jednom kuse vyzváněly. Jeden svůj, druhý služební a třetí, který byl aktuální pro současného milence. Ten se měnil nejčastěji. Když potom onemocněl Aladár, muž, který jí dal v životě nejvíc zabrat, starala se o něj do poslední chvíle. Nosila mu polívky, co jsem vařila pro svoje holky, myla ho ve studené nemocniční vodě, a když umřel, vykašlala se na módní kreace a navlékla se do černého... Na můj vkus truchlila dlouho, Aladár byl zkažený hajzlík, který si s ní dělal, co chtěl, ale asi ho doopravdy milovala jinak než ostatní, co prošli jejím životem.

Možná jako kotvu. Možná jako někoho, komu se nedostala úplně pod kůži, což ji žralo a nedovolilo jí, aby se na něho definitivně vykašlala... Nechala jsem ji, ať se vypláče sama. Nemá smysl tlačit ji do veselí, když má v duši prázdno... A potom se objevila u našich dveří.

„Co vaříš?“ zeptala se, protože to vonělo sladce.

„Krupicovou kaši, dáš si?“

„Ne, je mi třicet čtyři,“ řekla, sedla si na balkon a jen tak hleděla do dálky. Když moje holky usnuly, posadila jsem se k ní, zapálila jsem dvě cigarety a jednu jí podala.

„Jenom nešlukuj, bude ti špatně.“

Přikývla a řekla:

„Napiš knihu o pravdě.“

„Jakže?“

„O pravdě. O tom, že ji neříkáme. Že radši žijeme ve lži.“

„To je takové klišé, Mici.“

„Není,“ lehce vyfoukla kouř. „Neříkáme pravdu lidem, které máme rádi.“

„Hloupost.“

„Nosíme si pravdu v sobě, máme ji tam někde schovanou, ale neříkáme ji těm, co by ji měli slyšet.“

„Co to máš dneska za náladu?“ nalila jsem dvě sklenky vína a jednu jí podala.

„Podívej, oplakávám psychopata jako svoji životní lásku, a přitom dobře víme, že kdyby dneska žil, točil by se mnou, jen by to fičelo.“

„No a?“

„A ty mi neřekneš, abych se na to vysrala, abych nebrečela pro chlapa, který mi víc ubližoval, než mě těšil, a neřekneš mi, abych žila dál...“

„Vandi?“

„Co je?“

„Ty chceš jít na rande s někým novým a máš výčitky svědomí, že?“

Přikývla. Trošku se usmála. Napila se vína.

„Neváhej. Randila jsi, když byl živý, on položil, co mu přišlo pod ruku, nevidím důvod, proč bys mu měla být věrná teď, když leží na hřbitově.“

„Opravdu?“ zeptala se nejistě.

„Mám přidat?“

Přikývla.

„Pamatuju si na setkání se dvěma holkami, které vzal na stejné místo ve Francii jako tebe, dal jim stejné šperky jako tobě, omračoval je nejlepším portským a někdy jim, stejně jako tobě, tři dny nezvedal telefon, protože byl na výletě se... čtvrtou. Jestli to dobře počítám.“

„Dobře, dobře,“ zarazila mě. „Ale já jsem stejně byla něco víc.“

Vyfoukla jsem kouř a zasmála jsem se.

„Ne, nebyla. Byla jsi jedna z nich. Ovečka v košáru.“

„Nebyla. Taky jsem mu dávala zabrat.“

„Uznávám, trochu neposlušná ovečka, ale ovečka.“

Mávla rukou.

„Tomu nerozumíš.“

„Kde je teď tvoje touha po pravdě?“

„Ježíši, ty jsi zase chytrá...“ Zapípal jí jeden z mobilů.

Ten třetí. Milenecký. Přečetla si esemesku a podívala se na mě.

„Jdi. Už jsi nesnesitelná,“ vypila jsem sklenku na jeden doušek.

S tichým rozpustilým smíchem típla cigarety.

„Nemám šaty.“

„Tak takhle člověk dopadne, když je hodný,“ vstala jsem. „Jakou barvu chceš?“

„To je jedno, jenom ať jsou drahé.“

Vytáhla pudřenku, snažila se zamaskovat kruhy pod očima a vlasy si uvolnila z dívčího ohonu. Vrátila jsem se z pokoje s modelem od Fera Mikloška. Krásné letní bílo-zlaté šatičky.

„Ale buď opatrná, musíš mi je vrátit,“ sundávala jsem je z ramínka. „Až půjdu na rande já, chci je mít na sobě.“

„Mici,“ rychle se s mobilem v ruce svlékala moje nejlepší kamarádka. „Až se ty od těch dvou mrňousů vypravíš příště na rande, budou se nosit skafandry.“

A bylo to. Vanda byla vyléčená.

Největší pokrok učinil Edo. Ono to tak bývá, homosexuálové, které v kariéře nezastaví rodina, kteří nemusí dělit čas mezi své blízké a práci, jsou ti nejlepší pracanti. Z klubu, kde pracoval jako barman, odešel do většího klubu, kde byl šéfem barmanů, odtud odešel s jiným barmanem, otevřeli si vlastní bar, a když

ho potom oslovili z televize, aby jim v televizní snídani míchal drinky, stal se celebritou. A pak také vegetariánem, protože jeho přítel, taky barman, byl aktivní ochránce přírody a Edovi bylo najednou líto všech zvířat, která míváme pravidelně na talíři.

„To jako že nikdy nebudeš jíst maso?“ zeptala jsem se ho na terase, kde jedl rajčata, vajíčka a rýži.

„Ne.“

„Šunku?“ zeptala se Vanda.

„Ne.“

„Slaninu?“ přidala jsem se.

„Ne.“

„Ani biftek?“

„Ne. To všechno je ze zvířat.“

„Ale ta zvířátka jsou dobrá,“ smála se Vanda a Edo ji s přehledem ignoroval. My jsme zase přehlížely jeho záchvaty nevegetariánství, když u mě doma během večerů u vína jedl jedno uzené maso za druhým, dával si nosit sekanou a taky všechno, co nebylo zelené, červené a nejmenovalo se zelenina. No a co? Nevěra má mnoho podob.

Také jsme se během těch let s Vandou naučily jíst suši. Možná je to stejné jako s olivami, o nichž se v Řecku říká, že opravdu je dokáže vychutnat pouze žena, která zažila nefalšovaný dobrý sex. Asi i na suši je třeba dozrát. My

jsme sice dozrály jenom na to lososové, jedly jsme ho vidličkou a zázvoru jsme se ani nedotkly, protože byl růžový. Vandě připomínal jednu fotku z pornočasopisu, kterou mi barvitě popsala. Ani nevím, jak ten zázvor chutná, tak mi ho zprotivila. Chodívaly jsme do malého suší baru blízko antikvariátu, hleděly skrz skleněnou výlohu na rušnou ulici, někdy jsme mlčely a bezstarostně klátily nohama, někdy probíraly život. Málokdy jsme porušily tabu, které tak nějak přirozeně vzniklo, jak jsme vedle sebe žily, a které jsme vždy otevřely jen náhodou, okolnostmi anebo vzpomínkou. Jako tehdy, když se Vanda zeptala na Ivana z céčka. Mého bývalého spolužáka, na něhož jsem po letech narazila a dopřáli jsme si, k čemu jsme neměli odvahu dříve.

„Takže vy spolu jenom spíte, jo?“

„Ano. Něco jako pohybová aktivita. Jako squash nebo tenis. Jde nám to spolu.“

„Dříve nebo později se to zlomí, dobře to víš.“

„Nezlomí. Máme pravidla. Scházíme se jednou, dvakrát do měsíce. Nic, co by ho nutilo o mně přemýšlet.“

„No nevím.“

„On má ženu, já mám děti, nikdo nechce nic měnit.“

„Láska je kde?“

„Při dobrém sexu na lásku zapomeneš.“

„Jsi jako stroj, Lindo, posloucháš se?“ Vanda potřásla hlavou. „Nevěřím, že ti nechybí láska.“

Smutně jsme se na sebe usmály. Strčila jsem si do úst poslední kousíček lososa s rýží a s plnou pusou jsem řekla:

„Mici, stejně jako nemůžeš nikoho přinutit, aby ti půjčil peníze, tak nikoho nepřinutíš, aby tě miloval.“

„Myslíš?“

„Myslím.“

Vanda se na mě zadívala:

„Ale teď nemluvíš o Ivanovi z céčka?“

Naše oči se setkaly. Ani jedna neuhnula pohledem. Byl to náš jediný boj, každá v něm měla svoji pravdu, ale bojovaly jsme mlčky, protože kdyby se to provalilo do slov, jenom by to bolelo. Zbytečně. Argumenty rozumu, argumenty srdce, argumenty mravnosti, jakékoli jiné argumenty... Proč? Abychom pitvaly tisíckrát rozpitvané?

A tak jsme se tvářily, že neexistuje. Sem tam o něm padla zmínka. Okrajově. Všechno, co se ho týkalo, jinak zůstalo nepovšimnuté, hned jsme to zahrály do autu. Nebavily jsme se o něm. Neřešily jsme... Aby byl život jednodušší.

Jenže on tu pořád byl.

Jakub.

Neminul den, abych na něho nemyslela. Někdy méně, někdy více. Někdy jen na vteřinu, když se malá Vanda zasmála přesně jako on. Jakub měl v sobě tajemství. Tajemství toho, jak si udržet milovaného muže na celý život a udělat ho šťastným. Tajemství, které jsem já nebyla schopná rozluštit.

1.

O tom, že svět není černobílý

Když se poprvé po narození Vandy ozval, byl silvestr. Bylo to v tom roce, kdy dálnici z Bratislavy zablokovala hromadná havárie, byli tam i mrtví, všude padal sníh, mrzlo a mnozí se vůbec nedostali na místo, kde chtěli přivítat Nový rok. Seděla jsem odpoledne u televize, sledovala TA3, malá Vanda sála mléko z mého prsu, Lucka ve svém pokoji tancovala na Britney Spears a zazvonil telefon.

Jakub. Nitro se mi pohnulo.

Ohlásila jsem se civilně a potichu, abych malou Vandu nerušila. Možná i trochu zvědavě a netvrdím, že se mi rychleji nerozbušilo srdce. Ale jenom trošičku.

„Ahoj, ruším?“ zeptal se on. Taky civilně.

„Ne,“ řekla jsem suše, protože v zásadě nerušil.

„No, chtěl jsem se jen zeptat, jestli nepotřebuješ nakoupit nebo něco takového, když je taková kalamita.“

Slyšela jsem, že je v autě, řadil rychlosti a tlumeně mu hrálo rádio.

„Nepotřebuju, díky,“ odpověděla jsem po pravdě. „Teo mi donesl plné tašky všeho, co v obchodě prodávají.“

„Aha, tak dobře.“

Ticho.

Pořád ticho.

Jen jeho dcera trochu zamlaskala, jak sála mateřské mléko.

„A jak se jinak máš?“ zeptal se.

„Dobře,“ odpověděla jsem rychle.

„Budeš dneska doma?“

„A kde bych měla být?“

„No já jenom, jestli k tobě někdo přijde.“

„Možná Vanda, nevím, co má v plánu.“

„Oukej, tedy...“, řekl tónem svědčícím o tom, že bude končit, vtom se malá Vanda zavrtila v mém náručí, odtáhla se od prsu, zavrnila a zašermovala ručičkami.

„Co to bylo?“ zeptal se Jakub.

„Malá Vanduška.“

Na chvíli se odmlčel.

Slyšela jsem jen vrčení jeho motoru a v televizi jsem viděla dlouhatánskou kolonu aut na dálnici D1.

„Kojíš?“

Tichá otázka, vyslovená ochraptělým hlasem. Příliš intimní, příliš osobní na to, že on

seděl za volantem, já před televizí a neslyšeli jsme se tři měsíce.

„Kojím.“

Nevěděl, co má říct, vydal jen nějaký pa-zvuk, asi jako že chápe nebo jasně, co jiného můžeš dělat, potom se vzchopil, popřál mi šťastný nový rok a zavěsili jsme.

Nevím, jestli byl ten další rok šťastný.

Nevím, jestli byl šťastný ten rok, co následoval po něm.

O Jakubovi jsem během nich neslyšela.

Tedy, abych to uvedla na pravou míru, nebyli jsme v kontaktu. Sem tam jsem jeho auto zahlédla v dlouhých štrúdlech u semaforů, věděla jsem, že je to on, poznala jsem značku i trochu promáčklý pravý blatník. Někdy jsme se mýjeli na křižovatce poblíž antikvariátu, byli jsme docela blízko sebe, dívala jsem se na něj z profilu, navenek chladná a nepřístupná, uvnitř trošku zmatená, jako by vnitřnosti začaly do sebe narážet, odrážet se od sebe a nedokázaly najít své místo... Vždycky jsem si pouštěla hlasitěji rádio, aby to bicí rychle přehlušily. Člověk dělá divné věci, když neví kudy kam... Možná mě viděl, možná neviděl, vlastně je to úplně jedno. Zmizel, protože chtěl zmizet, a já ho nehledala.

A každý den mi ho něco připomnělo. Po čase už to nebylo bolestivé, a už vůbec ne zoufalé.

Už jsem se sama sebe neptala, proč si nevšímá toho, že ho někdo miluje. Proč mluví o tom, jak moc touží po lásce, a nevšímá si té, kterou dostával ode mě. Proč se odvrátí vždy ve chvíli, kdy už nejsme cizinci, kdy jít dál společně je jediné přirozené východisko z toho, co máme... To, co mi předtím vhánělo slzy do očí, tuhlo v žaludku a vyvolávalo neklid v mém nitru, už otupělo, na tuto emoci se navršily další, radostnější, veselejší, klidnější. Byl tam pořád, netvrdím, že ne, byl se mnou, v mém nitru, v mém životě. Viděla jsem ho v každém pokroku malé Vandy, v tom, jak krčí čelo, jak tvrdohlavě odmítá dělat, co se jí nelíbí, v jejím klidném spánku, z něhož si brblala pod nos.

Přesně jako on.

Viděla jsem ho v knihách, o nichž jsem věděla, že by se mu líbily, ve filmech, na které by se určitě díval, znala jsem jeho názor na politické diskuse v televizi, věděla jsem, při kolika stupních je mu až tam někde na druhém konci města moc horko, co dělá v noci, když je doma sám s cigaretami, jaké jídlo by si dal i podruhé a co by řekl Vandě na jejího nového přítele. Žila jsem se vzpomínkou na něj v klidu a míru, užívala jsem si to nejlepší, co mi po něm zůstalo a co rostlo pod mýma rukama, a nikomu jsem nic nevysvětlovala. Ani kamarádům. Ani milencům. A časem už ani Vandě.

Nechápala mou shovívavost. Nechápala můj klid. Nechápala, že stejně jako se dá zmrazit pečivo, zelenina a lidská embrya, dají se zmrazit i pocity, a lze tak v srdci vytvořit neutrální prostředí.

„Mici, ty jsi chytrá ženská. Nemluv o něm přede mnou hezky. Přede mnou ne.“

„Dobře, Vandi. Nebudeme se o něm bavit vůbec.“

„Jasně, kurva, dus v sobě, že je to hajzl, že tě nechal s dítětem, na které se ani nepřišel podívat, a namlouvej si, že tě miloval!“

„Nic si nenamlouvám.“

„Namlouváš. Namlouváš. Ty hloupé řeči o tom, jak není s tebou, aby ti neubližoval... Když to slyšíš z mých úst, není ti k smíchu? Vyser se už na něj. Vyser!“

„No dobře.“

„Mici,“ naklonila se přes své časopisy ke mně. „S tímhle chlapem jsi šlápla vedle. Pořádne vedle. Miluju tě se vším, co jsi v životě udělala a uděláš. Když ho zabiješ, zakopu ho s tebou u otce na zahradě. Ale k živému Jakubovi tě už nikdy nepustím.“

„Dobře.“

„Ztratila jsi ho. Ber to tak a smiř se s tím. Ztratila jsi ho.“

„Vandi?“

„Ano, Mici?“

„Nemůžeš ztratit, co jsi nikdy neměla.“

Člověk se tím, co zažije, učí. Přijímat věci pokorněji. Nesoudit všechno, co vypadá na první pohled černě, protože ani bílé není jenom bílé, i když se to jako bílé tváří. Čím víc slz protече člověku očima, tím je má čistší a vidí jasněji. Tak nějak to dneska, po všem, co se mi stalo a o čem vám ještě budu psát, cítím. Například moje máma. Celý život žije v dokonalém vztahu s mým otcem a nerozeznává ani pouhé odstíny černé a bílé. Nechápe, nerozumí, vlastně to ani nedokáže, protože nepoznala šedou, krémovou, béžovou a už vůbec ne jiné, pestřejší barvy. Věci jsou buď takové, jaké mají být, nebo jsou proti zásadám. Jako léky, které předepisovala. Vhodné, nevhodné. Nic mezi tím. Tečka. Byla přesvědčená, že malá Vanda nás s Jakubem spojí, protože tak se to děje v dobrých rodinách, a taky v pohádkách, a tak by to asi bylo i správné. Jenže když jsem se s dítětem tahala i měsíce po porodu sama a nevypadalo to, že by se něco mělo změnit, do očí se jí vepsala výčitka a zůstala tam už nastálo. Protože permanentní mejkap je permanentní mejkap. Stejně jako mě chránila, když jsem byla těhotná, nešetřila mě, když pak byla malá na světě a já si v jejích očích už úplně posrala život.

Někdy se jakoby lhostejně zeptala:

„A jak se má Jakub?“

A já jí řekla pravdu:

„Nevím, mami.“

Jindy se zase zadívala na malou Vandu a nahlas se jí optala:

„Po kom ty máš takovou pusinku, Vanduško? Tvoje maminka takovou neměla!“

Lucka, která netušila, že babička provokuje, se otázala:

„Já jsem taky takovou neměla, babi?“

„To tedy neměla,“ odpověděla máma a vepsaná výčitka se setkala s mým pohledem.

Vzpomínám si, že když byly Vandě dva roky, měla vysoké teploty, nechtěla jíst ani pít a já s ní letěla na pohotovost. Tam už byla i moje máma, a když si nás v nemocnici nechávali, aby dali malé nějaké infuze, na otázku sestřičky, jaké je jméno otce, mě jen vystrčila ze dveří ambulance a řekla:

„Já vám to potom vysvětlím, Martuško.“

Styděla se za mě. Styděla se za to, jak nejsem schopná žít správně. Schopná jejíma očima.

Jednou v sobotu večer, když jsme po jídle seděli v obýváku a jedna z mých mladších sester si hladila velké těhotenské břicho, máma nakrájela ovoce. Sestřin manžel ho na talíři složil do úhledného srdce a s polibkem na čelo podal talíř své ženě. Usmála jsem se.

„To ty neznáš, co?“ poznamenala mým směrem máma.

Pokrčila jsem rameny.

Nestačilo jí to.

„No, máš, co jsi chtěla.“

A já jsem odpověděla:

„Ano, mami, mám život na hovno... A navíc na konci umřu.“

Jediný, kdo reagoval, byl Martin. Ušklíbl se, praštil mě do zad, což mělo asi znamenat, že mě má rád a nemám se posrat z toho, že se do mě máma naváží... Taký se mu život trochu zvrtnul. Moje švagrová byla rok od roku větší kráva, brácha se to vědomí snažil zakrýt tím, že postavil dům sedm kilometrů za Bratislavou. Na šestiarovém pozemku, který byl úplně stejný jako všechny ostatní kolem, a skoro dva roky zabil tím, že stavěl, zařizoval, hádal se s firmami, co prováděly dokončovací práce. No a když odešel poslední pracovník, jeho žena se rozplakala, že co je to prý za život, vstávat ráno o půl hodiny dřív, aby se přes zácpy dostali do školky a do školy, kam jejich malé „vichřice“ chodily. Bohužel svoje neštěstí cítila upřímně. Můj bratr se rozhlédl kolem sebe, viděl zahradu s houpačkami, kuchyň se všemi možnými spotřebiči, starší paní z vesnice, která jim chodila uklízet, zaklel, práskl dveřmi a za dva měsíce měl milenku.

„Divím se, že si někoho až dosud nenarazil,“ podávala mi Vanda knihy, které jsme během týdne odkoupili od zákazníků. „Od začátku to k tomu směřovalo.“

„Od začátku bylo jasné, že švagrová je jeho omyl, ale tím, že má přítelkyni, nic nevyřeší. Má o problém víc.“

„Možná nemá. Možná je to jeho způsob přežití v rodině.“

Zasmála jsem se.

„Jenomže dokdy bude milenka ochotná jeho rodinu tolerovat?“

„Nikdo dneska nežije normálně, Mici. Vůbec nikdo,“ ukázala na svoje tři mobily.

Přikývla jsem.

„A ti, co se nejvíc tváří, že žijou normálně, žijou nejvíc nenormálně,“ mudrovala Vanda dál, listujíc v malé staré útlé knížce.

„Básničky? Kupuje dneska někdo básničky?“

„Jasně, milenci milenkám a naopak. Čím ošoupanější knížka, tím větší romantika,“ řekla jsem.

„A potom si to čtou?“

„Tváří se, že si to čtou, ale serou na to.“ Posunkem jsem Teovi ukázala na další plnou krabici u pokladny.

„Já bych už chtěla dostávat brilianty, ne knížky.“

„To je romantika, jakou si ani nedokážu představit,“ smála jsem se.

Chvíli jsme vyndávaly knihy mlčky, ale já jsem to v sobě stále neměla vyřešené.

„Jenže co mám teď dělat, když to vím, Mici? Jak se mám tvářit?“

„Ježíšmarjá, když to neumíš zpracovat, neměla ses ho ptát.“

„Nemělo to na něm být tak vidět!“

Vanda pokrčila rameny.

„Prostě to neřeš. Měj ho jenom ráda. Jako doposud. Je to tvůj bratr. Nezaobírej se jím.“

A tak to i bylo. Martin na zahradě u svého domu griloval maso pro rodinu, pro nás ostatní a pro kamarády, staral se o ženu, kterou si vzal omylem, o dcery, které miloval, a když potřeboval, odskočil si do demosvěta, kde na všechno zapomněl... Zvenku dokonalý život. Na šest centimetrů zastřižený trávník, pár tújí, v celém domě světlý nábytek, dvě vypulírovaná auta v garáži... A uvnitř bordel, revoluce, otazníky s vykřičníky, třemi tečkami a bůhví čím ještě. Martin mi neprozradil skoro nic. Proč taky? Byl chlap a myslel si, že to má pod kontrolou. Možná se chtěl vyhnout mému arogantnímu: Já ti to říkala už dávno – i když jsem byla přesvědčená, že bych nic takového z úst nevypustila. Žil svým dvojím životem s vědomím, že o tom vím, ale to bylo všechno, nedě-

lal hlouposti a navenek bylo vše jako předtím. Jenom jedna věc se změnila. Jeho oči. Měl tam něco, co jsem viděla i v těch svých, když jsem se podívala do zrcadla. Nevím, jestli je slovo, které použiju, to pravé ořechové, ale jiné mě nenapadá.

Rezignace.

A potom se zase rovnováha narušila, protože jednoho dne, když jsme v antikvariátu s Vandou a její kamarádkou Katarínou rozebíraly absenci sexu, mi zapípal mobil. Vzala jsem ho, zmáčkla zelený knoflík a dlouho jsem hleděla na tři slova od odesílatele Jakuba, která mi svítila na displeji.

„Mici?“ naklonila Vanda hlavu trochu na stranu.

Nebyla jsem schopná žádného pohybu. Jen mi někde uvnitř povolil klíček v zámku a ven se vyvalilo všechno, co tam bylo stlačené. Ztratily se zábrany, vykřičníky, červené blikáčky.

„Ježíšmarjá, co má zase tohle znamenat?“ Vanda se tvářila zděšeně, sklíčeně pohlédla na tu Katarínu, vzala mi telefon z ruky, přečetla si esemesku a rychle řekla:

„Nedovolím ti to.“

„Nežádám o svolení,“ usmála jsem se. Ať je to jakkoli, Jakub je pořád v mém životě. Velmi intenzivně.

„Mně se to nelíbí.“